

עין משפט ונר מצוה

א א מיי פייג מהלכות שמיטה ה' כ סמג עשן סה: **ב** ב מיי שם הלכה ח וסמג שם טוש"ע י"ד **ג** ג רלב סעיף ב: **ד** ד מיי שם טוש"ע שם **ה** ה מיי שם הל' י טוש"ע שם סעיף ז: **ו** ו מיי פייג מהלכות שמיטה ה' כה:

‏»‏

שיטה מקובצת

[א] חד אמר כל היכא דתנן בארץ ובחול'ל ג"ב ע"י תוס' בכורות דף נג ע"א:

קלח:

אלמא מתנות דבהן לא מוזבני אינשי. פירוש לא מוזני כמו לא זבני דכי היכי דכשלקח ממנו במשקל מנכה לו משום דכשלאמר ליה מכור לי ליטרא בשר לא רצה לקנות מתנות ה"ג מתני' שייר אלל מוכר הוי כלוקח הימנו במשקל ולא זבין מתנה דכהן אבל בשלל שייר כלום לא שיץ לומר לא זבין שהרי קנה הכל ומיהו הא דקאמר דא"ל מוכר מתנה דכהן לא זבני לך לא א"ש:

הדרן עלך ראשית הגז

שילוח הקן. לבד מראשית הגז. וה"ה לבד ממתנות וחדא מניייהו נקט:
כל היכא דתנן בחולין ובמוקדשין לצורך בו'. תימה כיון (א) דאין חילוק בין חולין ומוקדשים אלא בגיד הנשה וזאמות ואת זנו א"כ הכי נמי הוה מלי למימר איפכא שלא לצורך לבד מאותו ואת זנו וי"ל דכיון דחדוש הוא בזאמו שהוא שלא לצורך כדמפרש ואזיל ולא מי אוקימנא כו' ניהא טפי לומר לבד מאותו דבר שהייתי סבור שהוא לצורך והוא שלא לצורך:
מאי מעמא אוקימנא לאו משום דקשיא אן בו'. דהא דאשמעינן דולדות קדשים במעי אמן או בזוייתן הן קדושין הוה מלי לאשמעינן צעלמא בלא גיד הנשה אלא איירי דתנא לצורך תנא נמי שלא לצורך ומ"מ מוקמינן לה בזולדות קדשים כיון דמצינן לפירושי דאשמעינן חדוש קלת:
יצא זה שאין אתה מצווה לשלחו אלא להביאו ליד גובר. (פ"ה דטעמא משום דלא אמרה תורה שלא לתקלה וקשה חדא דלישגא לא משמע הכי ועוד דמסיק ומוקי לה בלא נגמר דינו וא"כ אין צו תקלה ונראה דפשטיה דקרא דריש דמשמע בדמידי שיכול לשלחו משמעיו אבל הקדש מזה להביאו ליד גובר ופירש בקונטרס מתקח לך לא מלי לאתויי דהא (א) ביאי מוריס לא מועלים ולא נהנים ואע"ג דבקדשי צדק הבית מועלים מתניתין איירי בקדשי מוצח לכ"ע ולא פליגי בסמוך אלא בקדשי צדק הבית ולהכי לא מלי ממעט מתקח לך ומיהו לשון להביאו ליד גובר אין מיישב כל כך דגובר לא שיץ אלא בקדשי צדק הבית: כיון

ראשית הגז פרק אחד עשר חולין

וכי לא שייר חייב הלוקח ולא משום דחייב המזהר עליה דלאו לאנך הוא אלא משום דזה לא מכר לו חלקו של כהן:
(י) **נוסנו**. לוקח לכהן ואין הטבח מנכה לו כלום לפי שלא מכר לו את המתנות מסתמא:
לקח הימנו במשקל. דהשתא ודאי זבין ליה:
מנכה לו מן הדמיס. משנשחטה זכו הכהנים במתנותיהן והדין על הטבח. וגבי ראשית הגז ודאי אס פירש לו הכל אני מוכר לך אין כאן לכהן כלום על זה הואיל ועד שלא נגזזה נמכרה לא חל עליה חובת ראשית הגז דלא קרינא ביה גז לאנך וטעמא דמתני' משום דלא זבניה ולטעמיה דרב חסדא אפילו פריש ליה יהיב ליה ולא מילתא היא(א):

הדרן עלך ראשית הגז

שילוח הקן. **אבל לא נמוקדשין**. בגמ' [קלט]. מפרש היכי דמי מוקדשין: ואינו נובג אלא בשאינו מוזמן. דכתיב (דברים כב) כי יקרא: **שקנו כפרדם**. שמרדו וילאו מן הבית ואין חוזרות לבית ונעשו מדבריות ופרדס לאו מוזמן הוא שיכולים הם לזכור אבל אם צבית קנו פטור: **קנו כחור הבית**. שלא שמרדו: וכן יוני הרדפיאוס. שדרס ליגדל עם בני אדם פטור: **עוף טמא פטור**. כדמפרש בגמרא(א) לפור' טהורה ולא טמאה: **עוף טמא רוצץ על ביני עוף טהור**. אע"ג דמינא דאפירות צר שילוח הוא: **פטור**. דקן לפור' צעין שסתא האם המקננת לפור טהורה. ועוף טהור הרוצץ על ביני עוף טמא נמי אע"ג דקן לפור הבנים תקח לך' ולא לכלבין ובגמרא [קמ:] פריך מכלל דעוף טהור הרוצץ על ביני מין אחר כמותו טהור חייב: **קורא**. עוף י טמא הוא ודרכו לרצון על ביני אחרים: **וצר פטור מלשלה**. כדיליף טעמא בגמ' [סס]: **גבו רבי אבין ורבי מיישא**. מפרשי הן מתינית דכסוי הדס' ואותו ואת זנו(א) וגיד הנשה(א) והזרוע והלחיים(א) וראשית הגז(א) ושלות הקן דתנן בזולתו צאריך ובחול'ל צפני הבית ושלא צפני הבית בחולין ובמוקדשין מר פריש חדא ומר פריש חדא ולא פליגי ותרוייהו קא מפרשי לאידך ואריכינ אנו לומר דבר צסס אומרו: **כל היכא דתנן צאריך ובחול'ל**. בהך פרקין: **שלא לצורך**. הוא דלאו חובת קרקע ניניהו אלא חובת הגוף וניהגת בכל מושבות כדיליף צפ"ק דקדושין (דף לו:): **לבד מראשים הגז לאפוקי מדרכי אלעאי**. דמקיש לה לתרומה [קלז]. וה"ה נמי במתנות נשנית לצורך דהא רבי אלעאי יליף מתנות:

מראשית הגז [שס] והא דנקט ראשית הגז משום דעלה א"ר אלעאי צהדיא כדאמר לעיל [שס] רבי אלעאי אומר ראשית הגז אינה טהגת אלא צאריך: וכל(א) **היכא דסני בחולין ובמוקדשין**. דהיינו גיד הנשה ואותו ואת זנו: לצורך. דאותו ואת זנו אי לאו דאשמעינן ליה הוה אמינא דאינו טוהג אלא במוקדשין דהא בקדשים כתיב(א) הילכך אשמעינן דנוהג הוא בחולין כדאמר התם ושור(א) הפסוק הענין וכ"ש הני דתנן אבל לא במוקדשין לצורך הוא דאשמעינן חילוק: **צר מגיד הנשה**. דשלא לצורך תנייה דנוהג הוא דפשיטא לן דמשום דאקדשיה לא לפקע איסור גיד הנשה מיניה: **ולאו מי אוקימנא ליה**. צפרק גיד הנשה (לעיל דף פט:): **זולדוס קדשים**. דאסתא לאשמעינן דחייב משום גיד ומוקדשין דכיון דאיסור מוקדשין קדים כדמפרש התם שזירת הולד קודמת לגידין אינטריך לאשמעינן דאתי איסור גיד וחייל עלייהו: ומשני מ"ע. דוחקת לאוקמה בזהכי משום דהיה קשיא לך למאי הלכתא תניניהו והשתא אתו רבי אבין ורבי מיישא להניך' למימר לא דחחק לאוקמה בזהכי דמעיקרא כי מקשח התם פשיטא לאו קושיא היא דהא איכא טובא דמתני שלא לצורך ואידי דתניניהו כל חדא וחדא בחדא לצורך תנא נמי צהן צאריך שלא לצורך וה"ה למוקדשין אידי דתנייה בכולהו לצורך תנייה נמי צהן שלא לצורך וכן צפני הבית משום אותו ואת זנו תנייה בזולתו וכן חול'ל משום ראשית הגז:
(א) **שהרג אדם הנפש**. ואח"כ מרד ונמנא צקן: **פטור מלשלה**. הואיל וצר קטלא הוא והכי דרשת ליה דקא בעי לשלח למקום הנלה והפקר והאי לאו צר הכי הוא והכי דריש קרא שלא תשלח את הראוי לשלחו ואת שאין ראוי לשלחו אל תשלחנו:

צר

מסורת הש"ס

(א) עני' תוס' לקמן קלט: ד"ה שכויו הדס', (ב) [לקמן קלט:], (ג) [לעיל קלז:], (ד) [לעיל פט:], (ה) צ"ל מאי טעמא רש"ל, (ו) [לקמן קמ:], (ז) [מכאן עד סוף הפרק שיץ עוד לע"א], (ח) [היא והכל היא כדרכא. רש"ל, (ט) [לקמן קלט:], (י) [דברים כב, (כ) צ"ל טהור. ר"מ, (ל) [לעיל פג, (מ) [לעיל פמ:], (נ) [לעיל פט:], (ס) [לעיל קלז:], (ע) [לעיל קלה, (פ) [צ"ל בל, (צ) [ויקרא כב, (ק) [צ"ל שור, (ר) צס"א לתא, (ש) עיין רש"ל, (ס) צפי הקונטרס שלפניו אינו ועי' רש"ל ורש"א, (א) [מעלה יב:]

‏»‏

תורה אור השלם

1. שלח תשלח את האם ואת הבנים תחזק לך למען ייטב לך ויהארץך ימים:
דברים כב ז

‏»‏

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כל היכא וכו' מיהא כיון דהא דאין חילוק בין חולין ומוקדשים אינו אלא:

‏»‏

מוסף רש"י

משום דאיקדש פקע ליה איסור. איסור גיד הנשה טוהג צבהמה משעה שטגר (לעיל פס:).